

بررسی امکان ایجاد همگروه در سه رقم پیاز خوراکی (*Allium cepa*) (L. به کمک تولید سوخیزه)

منصوری، عمادشاه^۱، عنایت‌اله تفضلی^۲، مرتضی خوشخوی^۳ و مصطفی میلی^۴

۱ محقق مرکز تحقیقات کشاورزی اصفهان ۲، ۳، استادان دانشگاه شیراز و ۴ دانشیار
دانشگاه صنعتی اصفهان

تحقیق حاضر امکان ابقاء تولید سوخیزه در سه رقم مهم تجاری پیاز را به آزمون می‌گذارد. همچنین توانایی این افزونه در ایجاد یک گیاه کامل ارزیابی شده است. آزمایش اول بصورت فاکتوریل در قالب طرح بلوک کامل تصادفی با سه تکرار اجرا شد. فاکتور اول رقم می‌باشد که شامل سه سطح (۱- قرمز آذرشهر ۲- سفید کاشان ۳- درجه اصفهان) و فاکتور دوم تیمار شیمیایی با سه سطح (۱- آب مقطر ۲- مصرف بنزیل آدنین (BA) با غلظت ۱۰ میلی‌گرم در لیتر ۳- مصرف BA با غلظت ۴۰ میلی‌گرم در لیتر). در آزمایش دوم قدرت جوانه‌زنی سوخیزه‌ها و ارتباط آن با وزن، رقم و روش به دست آمدنشان بررسی شده است. در آزمایش سوم اثر طول دوره انبارداری بر قدرت جوانه‌زنی سوخیزه‌ها سنجیده شده است.

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که در هر سه رقم قابلیت تولید سوخیزه‌ها وجود دارد اما درصد بیشتری از بوته‌های رقم درجه اصفهان به تیمارهای مربوطه پاسخ دادند (۹۷/۷۸ درصد). همچنین به طور کلی از بین تیمارها، مصرف BA با غلظت ۱۰ میلی‌گرم در لیتر تعداد بیشتری از بوته‌ها را وادار به تولید سوخیزه نمود. اثر رقم و نوع تیمار بر تعداد سوخیزه ایجاد شده در هر گل آذین مؤثر بود و حداکثر آن را می‌توان در رقم قرمز آذرشهر (میانگین ۳۰/۷۶ عدد و با تیمار BA به غلظت ۴۰ میلی‌گرم در لیتر (میانگین ۳۱/۱۳ عدد) مشاهده نمود. اثر رقم و نوع تیمار بر وزن کل سوخیزه‌ها در هر گل آذین نیز معنی‌دار بود. در آزمایش دوم بیشترین درصد جوانه‌زنی سوخیزه‌ها در رقم قرمز آذرشهر (۹۲/۷۵ درصد) و در محدوده وزنی ۱ تا ۲ گرم (۸۷/۳۶ درصد) مشاهده شد. نتایج آزمایش سوم مبین آن است که تأخیر کاشت به مدت ۱۲۰ روز باعث کاهش درصد جوانه‌زنی سوخیزه‌ها، مخصوصاً در گروه وزنی کمتر از ۰/۳ گرم می‌شود. در نهایت رشد سوخیزه‌های سبز شده در کلیه تیمارها منجر به ایجاد بوته‌های کاملاً طبیعی شد.